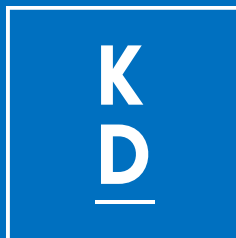

MÅL OCH BUDGET FÖR 2025 - 2027

Luleå, en plats där människor vill leva och verka lång tid framöver

LULEÅ

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

• FÖRORD	SID 3
• INLEDNING	SID 4
• LULEÅ I FRAMTIDEN	SID 4
• EN VÄLFÄRD ATT LITA PÅ	SID 5
• EN STARK GENOMTÄNKT TILLVÄXT	SID 6
• ETT MER HÅLLBART LULEÅ	SID 7
• LULEÅ SKA INTE BLI HÖGRE I CENTRUM UTAN UTAN MER LEVANDE PÅ LANDSBYGDEN	SID 7
• VÄRDERA VÅRA MEDARBETARE	SID 8
• CIVILSAMHÄLLET	SID 8
• SKATTEINTÄKTER	SID 8
• STATS BIDRAG	SID 9
• KOMMUNSTYRELSEN/KOMMUNSTABEN	SID 10
• ARBETSMARKNAD OCH UTBILDNINGSFÖRVALT.	SID 11
• SOCIALFÖRVALTNINGEN	SID 13
• KULTUR OCH FRITIDSFÖRVALTNINGEN	SID 15
• SERVICE OCH INFRASTRUKTURFÖRVALT.	SID 16
• POLITISKT SAMARBETE FÖRE ETT BÄTTRE LULEÅ	SID 17
• DRIFTSBUDGET	SID 18
• RESULTAT	SID 19

Förord

Kristdemokraternas förslag till plan och budget visar hur vi ser att budget ska fördelas mellan kommunens förvaltningar och nämnder samt visa på uppdrag som vi politiskt ger för att Luleå ska vara en plats där man vill leva och verka lång tid framöver.

Konjunkturen i omvärlden har påverkats av en hög inflation vilket har inneburit ökade kostnader som fördyrar investeringar och verksamheter för både kommuner och dess invånare, företagare och besökare. Kommunerna behöver likväl fortsätta arbete med att utveckla välfärden.

Befolkningsutvecklingen påverkar också skatteunderlagen i kommunerna och i tider av stora förändringar är utvecklingen svårbedömd. Den osäkra konjunkturen innebär också att bostadsaktörer avvaktar med sina investeringar.

Den ekonomiska osäkerheten i omvärlden handlar också om en ökad risk för välfärdsbrottslighet som kommuner, regioner och staten behöver förebygga och förhindra.

Den gröna omställningen som industrin driver utmanar kommuner som behöver planera för stora industrier, verksamhetsområden och nya bostäder. Utmaningen handlar bland annat om att balansera investeringstakten med god ekonomisk hushållning så att investeringarna inte påverkar kommande generationer negativt. Utmaningar finns också med finansieringsfrågor och riskdelning, om vilken statens respektive kommunens roll ska vara för finansieringen.

Budgeten för Luleå kommun 2025, och som beslutas om i juni 2024, kommer inte kunna ta hänsyn till nivån på ökade statsbidrag som regeringens budgetproposition för 2025 väntas innehålla. Regeringens budgetförslag läggs nämligen planenligt på riksdagens bord i september 2024. Regeringen kommer att i budgeten för 2025 föreslå ökade statsbidrag till kommunsektorn. Hur stora de blir för Luleå kommuns del är dock svårare att sja om. De kommer därför att bli en pluspost för kommunstyrelsen och/eller nämnderna att hantera beroende på om det är generella eller riktade statsbidrag som regeringen föreslår. Oavsett form kommer de att ha en positiv effekt på kommunens ekonomi.

Inledning

Som utgångspunkt i vårt budgetarbete har vi använt det budgetförslag som Kommunstaben presenterade vid kommunstyrelsen i början av juni.

Luleå i framtiden

Kristdemokraterna har en viljeriktning att Luleå ska ha en välfärd att lita på samt att Luleå ska vara navet för den tillväxt och omställning som planeras för den nya gröna industrin. Det är med denna inriktning som vi Kristdemokrater i Luleå skulle vilja leda vår stad in i framtiden. Luleå har alla förutsättningar att bli det centrala navet i den viktiga stora gröna investeringsvåg som väntar Norrbotten de närmsta decennierna. För att kunna vara detta tillväxtnav måste kommunen vara en attraktiv kommun att bo, verka och flytta till. En grundläggande förutsättning för detta är att vi erbjuder en välfärd att lita på.

Kristdemokraterna bygger sin långsiktiga vision om samhället på idén om varje människas unika värde och tanken om att människan är ett mål i sig själv. Kristdemokratin är inte systemorienterad, utan värdeorienterad. Det innebär i praktiken att vi inte låser fast oss vid att politiska lösningar måste se ut på ett visst sätt för att vi ska anse dem vara bra för samhället. Vårt mål med politik är att möjliggöra för alla människors lika värde att respekteras, så att alla får möjligheten att förverkliga sig själv. Vi tror inte att människan kan definieras varken som enskild individ eller som en del av ett större kollektiv. Vår personalistiska människosyn innebär att vi ser varje människa som en del av en rad olika gemenskaper som uppstår naturligt med familj, vänner, grannar, föreningar och arbetskamrater. Tillsammans med vår människosyn präglas vår politiska grundsyn av en rad principer som vägleder vår politiska färdriktning:

- Subsidiaritetsprincipen bygger på tanken om att samhället byggs underifrån och upp och innebär att beslut ska fattas så nära människor som det är ändamålsenligt möjligt.
- Ofullkomlighetsprincipen bygger på insikten att alla människor är det vi kallar dynamiskt ofullkomliga med vilket det följer att alla människor är i ständig utveckling och att ingen är fullkomlig eller fri från misstag.
- Vi tror också på förvaltarskap, tanken att vi har ett ansvar både inför oss själva och andra att förvalta, utveckla, förmera, bruka och bevara de resurser vi har såsom ekonomi, miljö, kultur och personliga förmågor.

Vi ser inte människorna som resurser att hantera eller förvalta oavsett var i livet de befinner sig, utan vi grundar vårt arbete i allas möjlighet till utveckling och självförverkligande. Vi glömmer aldrig att kommunens grunduppdrag ska ge förutsättningarna för detta, då det bara är så vi skapar ett levande Luleå.

Kristdemokraterna vill se en ny tydlig politisk inriktning där vi lägger mindre angelägna saker åt sidan och fokuserar på kommunens kärnuppgifter.

Kommunens kärnuppgifter är:

- Se till att det finns barnomsorg, förskola, grundskola, gymnasieskola och särskola.
- Ordna kommunal vuxenutbildning, svenska för invandrare och socialtjänst.
- Ge en värdig omsorg för äldre och för personer med funktionsnedsättning.
- Planera nya byggen och se till att det finns bostäder som människor efterfrågar.
- Se till så att det är rent och att människor kan slänga sina sopor, att det finns fungerande vatten och avlopp, räddningstjänst och bibliotek.
- Verka för att befolkningen ska känna trygghet i sin kommun.

Luleå kommuns organisation är inte en faktor som själv styr samhället, den är en del av samhället och ska tvärtom organiseras för att kunna tillgodose samhällets behov på bästa sätt. Detta ställer krav på ett perspektivskifte inom organisationen där vi måste åstadkomma mer med ibland mindre kommunal prägel. Kommunen mäts i den skillnad den gör för medborgarna, inte på hur stora och kostsamma investeringarna är. Kommunen måste utifrån sitt unika ansvar ändå arbeta tillsammans med alla aktörer i kommunen för att kunna utföra sina grundläggande uppdrag på bästa sätt. Det kan bara ske genom att en ny struktur skapas med en kultur där det finns tillit till andra aktörer. Vi måste vara välkomnande mot alla, nyfikna på nya arbetssätt och tekniker, och pålitliga i att vi behandlar alla lika.

Vi kristdemokrater vill göra Luleå till en så bra plats att leva på som möjligt, men vi kan inte göra det själva, vi måste låta alla vara med och bidra även i praktiken. Då kan samhällsgemenskap uppstå, det är bara så vi får ett levande Luleå.

En välfärd att lita på

Luleås medborgare ska känna sig trygga i den kommunala service som erbjuds från förskolenivå till ålderdom. Varje lulebo ska ha lika möjlighet till en god skolgång, vård och omsorg.

Luleå – Sveriges barnvänligaste kommun

Människor utvecklas, mognar och mår bäst i små grupper. I den lilla gemenskap som en familj utgör får familjemedlemmarna möjlighet att ge och möta kärlek, omtanke och förståelse, men också ställas inför krav och ta ansvar. På det sättet anknyter familjen som gemenskap till människans djupaste behov – behovet att bli sedd och inte vara utbytbar. Ingen familj är helt perfekt och många gånger borde vi stödja mer i föräldrarollen. Föräldrastödsprogram ska utvecklas och erbjudas till blivande föräldrar och föräldrar minst två gånger under barnets uppväxttid. Förskolor ska finnas nära familjernas bostad.

I skolan formas och bygger barnen sin framtid. Vårt huvudmål vad gäller skolan är att stärka elevernas lärande på grundskolenivå och andelen som tar examen på gymnasienivå. För att nå dit så ska vi i Luleå skapa en skola där ingen hålls tillbaka och ingen lämnas efter. Där kunskapen sätts i främsta rummet, åtgärder för mer studiero prioriteras och den garanterad undervisningstiden efterlevs.

Att värdera barnen handlar om att lyssna till och inkludera barnen. Kristdemokraterna ser fortfarande ett stort behov av att i större utsträckning hitta olika metoder för att barn ska få vara delaktiga i skapandet av ett levande Luleå.

Luleå – där ska man leva livet hela livet

Den kommunala servicen i Luleå ska präglas av kvalitet. Väntetiderna till äldreboenden och hemtjänst ska kortas och äldres ensamhet stävjas, samtidigt som vår kommun ska lägga ett stort fokus på en aktiv kvalitetsuppföljning. Demografiutvecklingen, där både antalet och andelen äldre tydligt ökar, vittnar om att det totala utbudet av välfärd framgent behöver vara ett samspel mellan det offentliga, det ideella och det privata.

Dagens regering har gett tydliga signaler till kommunerna i Sverige att jobba med den ofrivilliga ensamheten som både orsakar fysiskt och psykisk ohälsa. Där ska vi i Luleå ta stafettpippen och se att en viktig del i kärnverksamheterna är att upptäcka, förebygga och bekämpa ofrivillig ensamhet. Både i skola, äldreomsorg och på våra olika omsorgsboenden i kommunen. Åldrande måste ses ur ett helhetsperspektiv från pensionsålder till livets slutskede. För dem som är friska och bor i hemmet vill vi att möjligheten ska finnas att ha en träffpunkt i närområdet, träffpunkter som samarbetar med det lokala civilsamhället. Vi vill också att alla ideella föreningar ska kunna söka bidrag för aktiviteter för äldre över 65 år.

En stark genomtänkt tillväxt

Näringslivets förutsättningar har en avgörande betydelse för kommunens tillväxt och antalet i jobb. Luleå kommun ska därför vara näringslivsfokuserad. Detta innebär att politik och förvaltning ser till att underlätta för inflyttning till Luleå. Att kommunen är närvarande för både befintliga och intresserade verksamheter samt underlättar för bostadsbyggandet. Kommunen ska upprätthålla och utveckla servicegarantierna till vårt näringsliv samt ha schysta villkor i vår upphandling så att även små, lokala företag kan delta. Luleå har just nu en unik möjlighet att bli centrum i den gröna industriella tillväxt som hela värden tittat på med spänning. Kommunen kan skapa ett näringslivsklimat som kan hamna på toppnivå i landet i motsats till dagens bottenplacering som vi fått i näringslivsranking.

I arbetet med att skapa en attraktiv stad och möjliggöra för en expansiv tillväxt behövs också ett tydligt fokus läggas på trygghetsarbetet. Detta gör vi genom att både se över nuläget men även ta lärdom av andra kommuner som senaste åren haft en stark tillväxt med hög

inflyttning av arbetskraft. Genom informationshämtning där kan vi planera för ett bra förebyggande trygghetsarbete.

Vi Kristdemokrater står fast vid att Luleå kommun behöver en riktig nystart - en nystart för en välfärd att lita på och en stark genomtänkt tillväxt.

Ett mer hållbart Luleå

För att vi ska få ett hållbart samhälle måste alla ta ansvar. Det sker en snabb teknikutveckling inom miljöområdet. Därför är det viktigt att inte ta fram alltför snäva lösningar på framtida hållbara alternativ för ett hållbart tänk i Luleå. Det som idag är omöjligt kommer kanske i morgon att vara möjligt.

Det individuella valet av transportslag är en viktig utgångspunkt för oss Kristdemokrater. Därför bör transportpolitiken fokusera på omställning till fossilfria transporter oavsett transportslag och även främja förutsättningar för olika transportmedel baserat på de lokala behoven. Det är inte politikens uppgift att tvångskommendera hur människor ska transportera sig och det är definitivt inte politikens uppgift att värdera medborgarnas val av transporter som mer eller mindre smarta. Därför bör den värderingen av smarta transporter tas bort från olika styrande dokument som kommunen tagit fram.

Luleå ska inte behöva bli högre i centrum utan mer levande på landsbygden

I och med den gröna omställningen så behövs arbetskraft. Bemanningssituationen i Luleå och Norrbotten ses som en av de största utmaningarna i den gröna omställning vi nu står inför. Arbetskraft för industrin och det offentliga ser idag inte ut att räcka till. Därför måste vi se till att människor inte bara ska vilja jobba i Luleå utan även vilja leva här. Det är hit man vill ta sin familj och det är Luleå man föreslår sina vänner att flytta till. Veldig många vill bo i egen villa så därför måste vi ta fram mark för småhus och inte ta en genväg och bara bygga centrala lägenheter. Tanken om att bygga snabbt och högt i centrum kan bli något som vi senare kallar ogenomtänkt. Satsa mer på att möjliggöra boende utanför centrum. Vår landsbygd lockar idag människor som vill skapa sitt liv där möjlighet till boende och service på landsbygd möjliggörs. Därför ska vi i Luleå se positivt på och hjälpa privata markägare och byggaktörer som själva erbjuder sig att ta fram detaljplaner för områden där bostäder kan byggas.

Människor vill bo i en kommun som tar hand om sina medborgare så därför måste vi satsa på god omsorg för barn, äldre och de med särskilda behov ute på vår landsbygd.

Kristdemokraterna vill att människor ska kunna bo och leva i hela kommunen. Vi kan se nationellt att på landsbygden finns energikällorna, mineralerna som behövs i den hållbara tekniken och den växtlighet som tillhandahåller livsmedel. Landsbygden ger energi till

människor och en livsmiljö för de arter som är viktiga för liv och ekologisk mångfald. Genom att lyfta undan de hinder som idag finns för livet på landet kan vi få en positiv utveckling som gynnar hela vår kommun.

Värdera våra medarbetare

Luleå kommun har drygt 6 500 anställda och är Norrbottens näst största arbetsgivare. Vi har uppemot 400 olika yrken och våra medarbetare är nått vi verkligen måste vara rädda om. Nyckeln till en bra arbetsmiljö är starka relationer inom medarbetargrupperna och med ledningen. Förändringsarbetet för en bättre arbetsmiljö ska därför vara medarbetardrivet och tillitsbaserat med fokus på kärnuppdraget utifrån lokala förhållanden för varje verksamhet. Vi måste också ge ledare i kommunen verktygen och tilliten att verka så de kan vara just ledare. Ledare skall känna gemenskap med hela kommunen men samtidigt tilliten att agera och utveckla sin verksamhet. Medarbetargrupperna är generellt för stora så där måste arbetet med att skapa rätt förutsättning för ledning prioriteras.

Ett led i att öka medarbetarnas produktivitet och minska sjukfrånvaron är att uppmana till fysisk aktivitet. Vi vill därför se ett aktivt arbete med att erbjuda och fylla friskvårdstimmar med ett bra innehåll för kommunens anställda.

Civilsamhället

Samhället är så mycket mer än det offentliga, alltså stat, landsting och kommuner. För oss är civilsamhället en av samhällets grundbultar - familjen, ideella organisationer, byalag, kooperativ, stiftelser, fackföreningar, ekonomiska föreningar och politiska partier. De ideella organisationerna är centrala i demokratiarbetet. Genom sitt arbete upprätthåller de demokratiska traditioner, liksom kunskap om förenings- och mötesfrihet och opinionsbildning

Skatteintäkter

En budget behöver baseras på realism men även framtidstro. Idag pekas Norrbotten ut som en tillväxtmotor i Sverige. Luleå behöver och kan därför räkna med en ökad tillväxtgrad. Vi bygger som aldrig förr och vi tror att en ökning per år med 500 innevånare är både nödvändig och möjlig.

I snitt betalar Luleås medborgare en kommunalskatt som ligger cirka 1 kronor och 50 öre högre än med medelkommunen i riket. Ett hållbart samhälle med hållbara politiker måste även ta ansvar för en hållbar ekonomi på kommunal nivå så att det inte dränerar medborgarnas hushållskassa mer än nödvändigt.

Kommunalskatten är ju en skatt som inte gör åtskillnad på inkomst. Alla betalar lika många procent av sin lön i skatt oavsett inkomstnivå (i princip). Det är den statliga inkomstskatten som är progressiv. Av den anledningen slår en hög kommunalskatt alltid relativt hårdare på

den med lägre inkomster. Den politiska majoritet som styr i en kommun och inte bedriver en hållbar ekonomisk politik får därmed direkt genomslag i kommunmedborgarens hushållskassa. Sämst ut i ett sådant scenario hamnar alltid låginkomsttagaren. Ska Luleå i framtiden vara en attraktiv stad att leva och bo i så måste kommunen kunna leverera välfärd och service till samma skattekostnad som jämförbara kommuner i Sverige. Det ska inte kosta mer i kommunalskatt i Luleå än någon annan kommun.

Statsbidrag

Budgeten för Luleå kommun 2025, och som beslutas om i juni 2024, kommer inte kunna ta hänsyn till nivån på ökade statsbidrag som regeringens budgetproposition för 2025 väntas innehålla. Regeringens budgetförslag läggs nämligen planenligt på riksdagens bord i september 2024. Regeringen kommer att i budgeten för 2025 föreslå ökade statsbidrag till kommunsektorn. Hur stora de blir för Luleå kommuns del är dock svårare att sia om. De kommer därför att bli en pluspost för kommunstyrelsen och/eller nämnderna att hantera beroende på om det är generella eller riktade statsbidrag som regeringen föreslår. Oavsett form kommer de att ha en positiv effekt på kommunens ekonomi.

Kommunstyrelsen/Kommunstabben

Luleå står inför stora investeringar och börjar vi inte investera på ett genomtänkt sätt kommer onödiga kostnader för våra skattebetalare bli följden av detta. Kommunstyrelsen ska tydligt visa på vilken riktning Luleå ska gå in i framtiden. Kommunstyrelsen måste ta ansvaret i planeringen för var människor ska bo.

Ett kristdemokratiskt samhällsbyggande innebär att planera för trygga, ändamålsenliga och vackra miljöer där medborgare själva kan vara aktiva i beslutsprocessen och känner sig delaktiga i skapandet av sina närmiljöer. Att bygga ett sådant samhälle, där människor trivs och känner delaktighet och trygghet, kräver en vision om det goda samhället och ansvarsfull bostadspolitik. Luleå kommuns expansion har i huvudsak gått ut på att förtäta i befintlig stadsmiljö och bygga flerfamiljshus. Vi har i Luleå hamnat i ett läge där verkligheten inte riktigt stämmer överens med orden om att Luleå skall vara en kommun som möjliggörare. Småhusbebyggelsen har i den kommunala planeringen helt enkelt hållits tillbaka och det skapar en obalans som på sikt också påverkar kommunens attraktivitet och därmed tillväxt. Trots att vi vet att nästan 7 av 10 vill bo i villa med egen trädgård planerar vi inte för den typen av bebyggelse. I den kommande översynen av kommunens översiktsplan måste förändringar ske. Det är dags att planeringen för småhusbebyggelse får en renässans. Vi vill förenkla och snabba på byggandet och öka tillgången till byggbar mark eftersom det öppnar upp möjlighet för att fler villor byggs. På så sätt möjliggör vi och bygger för en ökad inflyttning i kommunen.

Vi måste få en planering byggande och för boende i hela kommunen. Här ska även högsta ansvaret för ett gott näringslivsklimat i kommunen ligga. Dagens bottenplacering i mätningar ska bytas ut mot toppplaceringar.

Ett beslut från 2023 finns där vi satt ett riktmärke för antal medarbetare under en chef. Det finns fortfarande verksamheter som skulle vilja följa detta riktmärke men där inga resurser budgeterats. Vi ser det som viktigt att kommunen tar sina egna beslut på allvar och jobbar för dessa. Det är ett viktigt steg i vårt kompetensförsörjningsarbete.

Vi Kristdemokrater föreslår att:

- Att kommunen tar fram en strategi för de kommande tio åren avseende planläggning av tomtmark för villabebyggelse och flerfamiljshus i syfte att stärka Luleås tillväxt.
- Möjliggör för omvänd process där landsbygd och byar erbjuds satsningar från särskilda landsbygdsmedel istället för att de ska söka medel för satsningar.
- Utred möjligheten till friskvårdstimme i kommunen.
- Möjliggör för mer lokal upphandling av livsmedel för våra verksamheter.
- Utarbetar en plan för att följa sitt beslut gällande riktmärke för antal medarbetare under en chef.

Arbetsmarknad och utbildningsförvaltningen

Skolans huvuduppgift är att förmedla kunskap, att stimulera elevernas intellektuella utveckling och att förbereda barn och unga för vuxenlivet. Skolan har också ett bildningsuppdrag att bygga på, och förmedla vidare de värden som är centrala för ett gott liv och ett gott samhälle.

Barnomsorgen

Barnomsorg och förskola ska vara ett stöd för familjerna i deras ansvar för barnens fostran, utveckling och lärande. En god och stimulerande omsorg möjliggör för föräldrarna att arbeta, studera eller söka jobb, men har också ett pedagogiskt uppdrag där barnen förbereds inför ett livslångt lärande.

Kristdemokraterna vill öka familjers handlingsutrymme, möjliggöra mer tid med barnen, uppvärdera föräldraskapet och möjliggöra olika barnomsorgsformer. Föräldrar ska kunna välja den barnomsorg som passar bäst för deras barn. Därför är det viktigt att kommunen har ett brett utbud av alternativ eftersom det som passar för ett barn kanske inte passar för andra. Politiken ska stödja familjen och föräldrarna, inte styra. Det är välkänt att barngrupperna i förskolan är stora. Med fler aktörer och alternativ till förskola kan vi minska barngrupperna, samtidigt som familjernas rätt att själva bestämma vad som passar bäst för ens barn värnas. För familjer där det finns barn med särskilda behov är valmöjligheten ännu viktigare. Det finns stora skillnader i vilken form av förskola som fungerar och inte fungerar för barn med neuropsykiatriska diagnoser. Därför är det av yttersta vikt att det finns fler alternativ än endast den kommunala barnomsorgen.

Förskolan är första steget i utbildningssystemet och Luleås förskola ska hålla hög klass. Ska förskolan fortsatt vara en utvecklande och trygg miljö för våra barn och en verksamhet där personalen trivs och har tid för barnen, då måste kvalitén få högre prioritet. Därför satsar vi bland annat på att minska barngruppernas storlek.

Skolverket är tydlig med att kommuner ska sträva efter att erbjuda ett barn pedagogisk omsorg i stället för förskola eller fritidshem om barnets vårdnadshavare önskar det. Kristdemokraterna menar att kommunen inte alls strävar eller är intresserade av att tillskapa fler alternativ. Detta blir extra tydligt med tanke på den avgift på 25 000 kr som de styrande planerar att införa för den som vill ansöka om att starta pedagogisk omsorg, familjedaghem, i privat regi. I stället för att aktivt införa hinder för nya initiativ och utförare borde Barn och utbildningsnämnden se i sitt uppdrag att aktivt informera om och uppmuntra till att det startas fler verksamheter inom pedagogisk omsorg som alternativ till förskola.

Skolan

Att stärka elevernas lärande och förbättra skolresultaten i Luleå är av högsta prioritet. Kunskapen och elevernas lärande ska sättas i främsta rummet, föräldraansvaret ska vara tydligt, studiero ska råda, den garanterade undervisningstiden ska tillhandahållas och vid behov ska undervisningstiden utökas. Vi ska samverka och samarbeta mellan kommunala

skolor och fristående skolor. Vägen framåt är inte att skylla misslyckanden på varandra utan istället ska vi lära av varandra.

Vi vill underlätta för fler vuxna i skolan, som exempelvis klassmorfar eller unga vuxna som rastvakter. Det finns goda exempel på kommuner som fått lyckade resultat med detta där trygghet, lugnare miljö och gemenskap utvecklats. Skolorna ska också erbjuda mer idrott eller fysisk aktivitet för att alla barn ska röra på sig mer.

Måltider

Måltidsservice uppdrag är att servera goda, hälsosamma, klimatsmarta och anpassade måltider i skolan. Det är positivt med klimatsmart mat, men det blir en avvägning när vi ser att barn väljer bort luncher eller inte får tillräckligt med energi de dagar viss mat serveras. Livsmedelsverkets riktlinjer betonar att en näringsriktig skollunch som hamnar i magen är extra viktig för elever som inte äter så bra hemma. På så sätt kan skolmåltiderna bidra till ett mer jämlikt samhälle och en hållbar utveckling. Måltiderna har betydelse för hälsa, trivsel och goda skolresultat och måste ses som en investering. Därför vill vi Kristdemokraterna att en ny kostpolicy tas fram där huvudmålet är "att maten hamnar i magen".

Lärarnas arbetsmiljö ska prioriteras, studiero ska stärkas och likaså lärarnas auktoritet i klassrummet och gentemot föräldrarna. Skollagens åtgärder för att stävja stök ska utan förbehåll användas och varje skola ska ha ordningsregler som är väl förankrade med elever, skolpersonal och föräldrar.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att ett maxtak för barngruppers storlek i förskolan införs.
- Att stor valfrihet och mångfald med flera alternativa utförare ska finnas vid val av barnomsorg och förskola.
- Att ansökan om att starta pedagogisk omsorg i privat regi ska fortsatt vara avgiftsfri.
- Att ta fram en kostpolicy med målsättningen att "bra mat som hamnar i magen ger bättre förutsättningar att lära och en lugnare miljö i skolan".
- Att kommunen utreder möjligheten att anställa fler vuxna i skolan med olika uppdrag.

För 2025 gör vi en generell ökning till verksamheten på 18 miljoner kronor. 3 miljoner till AGN och 15 miljoner till BUN.

Socialförvaltningen

En viktig omsorg

Att bli äldre är en del av livet som människa, men bara för att en människa åldras försvinner inte ens unika personlighet. Äldreomsorgen och vården av äldre är en av Kristdemokraternas mest prioriterade frågor. Vi vill vara med och bygga ett samhälle där äldre ska kunna åldras i trygghet med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg. Var och en ska ses som en unik person med ett lika värde, men med skilda intressen och bakgrunder. God vård, ett behovsanpassat boende och självbestämmande över sin vardag är en självklarhet – hela livet. Rätten att bestämma över sin vardag upphör inte vid en viss ålder. Närhet och gemenskap är grundläggande mänskliga behov, något som det offentliga inte fullt ut kan tillfredsställa. Av denna anledning måste äldreomsorgen måna om goda relationer med anhöriga och ett gott samarbete med exempelvis anhöriga, föreningar, samfund och andra ideella krafter.

Att vara i behov av stöd på grund av en funktionsnedsättning får inte medföra att individens enskilda behov glöms bort. Självbestämmande över sin vardag, ett behovsanpassat boende och en god vård när det behövs ska vara en självklarhet för alla hela livet. Varje person har en unik livsstil och livssituation vilket ställer krav på hur vi utformar omsorgen, för på samma sätt som unga människors livsstilar skiljer sig åt skiljer sig även de med behov av stöd och omsorg, vilket måste speglas i vår verksamhet. Det handlar om att alltid få ett värdigt bemötande, ett boende som känns tryggt, möjlighet till nära kontakt med omsorgen, att kunna påverka, och ha inflytande över sina insatser oavsett vart i kommunen man bor och vilket stöd man är i behov av.

Det ska vara en absolut självklarhet att en arbetsgivare säkerställer att personalen både förstår och gör sig förstådd hos de som de är satta att hjälpa. Arbetsgivaren har ett stort ansvar vid rekrytering att försäkra sig om att den anställde har nödvändiga kunskaper och här finns utrymme för förbättringar. Rekryteringsbehoven är stora, men det är ingen lösning att sänka kraven på att kunna det svenska språket när det utgör en så viktig del av omvårdnad och patientsäkerhet. Anställer vi idag personer med bristande språkkunskap måste vi ansvara för att den förbättras.

2015 antog Luleå kommun ett dokument med riktlinjer för klimatanpassning. I dokumentet tas just behovet att undvika höga temperaturer på omsorgsboenden upp. Tyvärr är problemet trots det återkommande sommar efter sommar. Kommunen behöver ta fram aktiviteter, rutiner, åtgärder med mera så att kommunen på ett systematiskt sätt planerar för att klara av myndigheternas krav på en god inomhusmiljö.

Ofrivillig ensamhet

Den ofrivilliga ensamheten ska vara ett prioriterat mål att bekämpa i Luleå. Långvarig ensamhet medför en lågintensiv kronisk stress som kan ge effekter som högt blodtryck och inflammation, som i sin tur kan medföra sjukdomar som stroke, hjärtinfarkt och demens. Att

införa kuratorer inom omsorgen skulle vara en viktig insats i att kunna upptäcka och förebygga ofrivillig ensamhet.

Vi ska ha som målsättning att kommunen ska säkerställa att det finns platser på särskilda boenden för äldre över 85 år på lång sikt. Vi ska lämna en garanti på värdig väntetiden från ansökan till första erbjudande om boendeplats. Vi ska även ta kontroll över hur många som upplever ensamhet i våra verksamheter och därefter minska den upplevda ensamheten framöver. Detta gäller alla våra boenden inom omsorgen.

Unga i yrket

Det finns ett stort rekryteringsbehov av utbildad personal inom omsorgen. Utbildningar med inriktning inom vård och omsorg på gymnasiet är en bra väg in till arbete inom omsorgen men vi behöver fler unga som får en inblick i yrket. Vi vill se större insatser för att få unga människor att vilja jobba inom vårddyrket. Genom att ge unga människor möjlighet att arbeta extra inom äldreomsorg i tidig ålder kan intresset för vårddyrket väckas tidigare och vi kan då få fler att välja den yrkesbanan. Att bedriva helgcafé på äldreboende eller sköta enklare tvättjobb är exempel på jobb man kan erbjuda unga så att de får en bild av verksamheterna.

Hälsosam schemaläggning

Förutom att se de goda exemplen som finns inom den egna verksamheten bör kommunen ägna sig åt omvärldsbevakning för att tidigt kunna ta del av nya idéer och förbättringar.

Kristdemokraterna vill att en utbildningssatsning för schemaläggare genomförs för att skapa bättre arbetsvillkor. Arbetstiderna inom äldreomsorgen är en het fråga med delade turer, arbetstidsförkortning och EU direktivet om 11 timmars dygnsvila vilket gör schemaläggarnas arbete till en stor utmaning.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att en pilotverksamhet med att erbjuda unga extrajobb införs.
- Att en tydlig plan presenteras för att bygga bort den kö som idag råder vad gäller gruppboenden/serviceboenden så att vi följer lagmässiga krav.
- Att satsningar görs för att rekrytera kontaktpersoner.
- Att LOV införs inom omsorgsverksamheten.
- Att kommunen kartlägger hur den ofrivilliga ensamheten ser ut för de med olika funktionsnedsättningar så vi kan införa insatser som gör skillnad.
- Att alla omsorgsboenden utrustas med kylanläggning för att klara av krav som finns gällande inomhusklimat.

För 2025 gör vi en generell ökning till verksamheten på 5 miljoner kronor.

Kultur och fritidsförvaltningen

Kultur hjälper oss att växa som människor och förbinder oss med tidigare generationers erfarenheter. Vår utgångspunkt är att kulturpolitiken ska stödja kulturen, snarare än att styra den. Vi vill att kulturen ska fortsatt ska ha förutsättningar att hålla hög kvalitet och vara tillgängliga för flertalet. Men vi tror att det finns potential att hitta högre grad av självfinansiering. För den kulturverksamhet som kommunen finansierar eller delfinansierar vill vi lägga uppdrag om att öka intäkterna för sponsring, försäljning och biljettintäkter.

Vi får inte ett rikt föreningsliv med ständigt nya politiska pekpinnar. Vi måste värna gemenskapernas självständighet, om inte annat för att motverka ensamheten i alla åldrar och stärka de sammanhållande krafterna i samhället.

Ett särskilt fokus på barn bör vara riktlinjen på hur offentliga medel används inom kultursektorn. Barn som läser och deltar i kulturella verksamheter har starkare samhällsengagemang och hamnar inte i lika hög grad i utanförskap. När barn och ungdomar avstår att delta i idrott eller andra aktiviteter och blir mer hemmasittande försämras folkhälsan och den blir mer ojämlik.

Luleå har ett aktivt föreningsliv inte minst inom idrott. Våra idrottsföreningar bidrar med gemenskap, hälsa, attraktivitet och mötesplatser. Vi behöver fortsatt ha lokaler och platser som möjliggör för detta. Dessa mötes och aktivitetsplatser skall finnas i hela vår kommun, inte bara centrumnära. Vi ser att en fördubbling av aktivitetsstödet skulle vara bra för alla Luleås föreningar som jobbar med barn. Vi tillför 4 miljoner i budget för denna fördubbling.

Luleå har många scener både inomhus och utomhus och dessa skall hållas öppna för fler som vill använda dessa. Vi ska uppmuntra föreningar eller privata aktörer som vill arrangera arrangemang för Luleås medborgare.

Vi ser med glädje att skärgården är under fortsatt utveckling och vi ska möjliggöra för företag som vill fortsatt utveckla denna. Klubbviken är ett exempel där vi nu skapar möjlighet till exploatering och vi ska planera för fler platser där vi kan öppna upp skärgården för fler medborgare. Luleå ska inte i närtid investera i en osäker elbåtsteknik.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att fler krav ställs på ökade intäkter för de verksamheter som kommunen finansierar.
- Att civilsamhället, exempelvis idrottsföreningar, studieförbund, scouterna, kyrkor, samfund och andra organisationer, ska ha en betydande roll i att bedriva kultur- och fritidsverksamhet.
- Möjligheten att öppna upp bion i Råneå som finns i skolans aula. Där står modern utrustning som borde användas för filmvisning.
- Inför ett fritidskort för barn och ungdomar för att delta i föreningsverksamhet.
- Att man utökar öppettider vid Råneå badhus.

Service och infrastruktur

Luleå ska vara navet i vår tillväxt i hela Norrbotten. Många nyinvesteringar kommer göras och där måste stor vikt vara att göra dessa genomtänkta och effektiva. Vi måste tänka mer på funktion och hur vårt klimat i norra Sverige påverkar. Kronandalen är ett exempel där vi byggt tätt och inte tagit hänsyn till våra medborgares behov av bil. Även snöskottningen i denna trånga stadsdel kommer bli ett problem som kommer medföra stora kostnader för kommunen.

Luleå kommun äger idag fastigheter som inte används av någon verksamhet. Fastigheterna och kommunen skulle må bättre av att sälja dessa till ägare som på ett bättre sätt skulle investera och underhålla/utveckla fastigheterna.

En plan för att uppnå riktlinjer för inomhusklimat i våra lokaler ska upprättas. Både kyla och värme påverkar medarbetares och brukares hälsa. Idag vittnar våra verksamheter om brister i att uppfylla gott inomhusklimat.

Sweco har gjort en besiktning på samtliga kommunägda broar. Denna visar att vi inte tagit hand om de 121 broar som kommunen ansvarar för. Detta har medfört att vi idag har en stor underhållsskuld där åtgärder bör sättas in för att inte dessa ska förstöras.

Idag ser vi en oroväckande trend i att vi gör vägar smalare vid större underhållsarbete. Vi har fått presenterat att tillgängligheten för bilkörning ska bli sämre i ett mål att få medborgare att välja andra färdstätt. Detta tror vi Kristdemokrater är helt fel sätt då vi ska göra tillgängligheten bättre för alla. Då blir vår stad attraktiv för alla. Vi ska fortsättningsvis vara en vänlig stad, för cyklister, de som väljer lokaltrafik, gående och bilister.

Prioritering vad gäller reinvesteringar bör ligga i broar, vägar och fastigheter.

Vi Kristdemokrater föreslår:

- Att ett uppdrag ges att utreda underhållsskulden för fastigheter, vägar, broar och andra anläggningar och denna utredning ska presenteras innan utgången av 2025.
- Att ett uppdrag om att sälja ut 5-10 fastigheter ur lokalbanken ges i syfte att minska drifts och underhållskostnader och frigöra inlåst kapital
- Utred möjligheten till en mer kostnadseffektiv projektering, upphandling och genomförande av kommunala investeringar vid exploatering av nya byggprojekt.
- En plan för att uppnå riktlinjer för inomhusklimat i lokaler och bostäder ska upprättas.

POLITISKT SAMARBETE FÖR ETT BÄTTRE LULEÅ

För att möta framtidens utmaningar i Luleå krävs nya offensiva reformer och det görs bäst i en traditionell borgerlig allians. Vi i Luleå kan inte genomföra hela samhällsomvandlingen på egen hand. Det är nödvändigt att öppna upp för fler aktörer inom den kommunala servicen, vilket kan skapa större effektivitet och förbättrad kvalitet genom konkurrens.

Offensiva reformer innebär att ge invånarna mer självbestämmande och valfrihet, vilket stärker individens roll och bidrar till ett dynamiskt samhälle. Samarbete inom en borgerlig allians skapar en gemensam grund för att driva igenom dessa reformer, med fokus på effektivitet, innovation och öppenhet.

Tillsammans kan vi skapa en mer flexibel och anpassningsbar kommunal struktur som inte bara klarar av, utan blomstrar i mötet med framtidens utmaningar. Genom att främja konkurrens och samarbeta med privata aktörer kan vi säkerställa att Luleå står starkt rustat för framtiden.

Kommunstyrelsen/Övergripande:

- Upphandla fler tjänster inom kommunens verksamheter: Genom att upphandla servicetjänster, lokalvård, vaktmästeri och trädgårdsmästeri kan företagsklimatet förbättras genom att företagens kundunderlag utökas till att omfatta både kommunala verksamheter och privata kunder.
- Införa utmaningsrätt och möjliggöra alternativa driftsformer: Detta skulle ge privata aktörer möjlighet att utmana kommunala monopol och erbjuda bättre och mer kostnadseffektiva lösningar.
- Uppmuntra till konkurrens inom offentlig service enligt Lagen om valfrihetssystem (LOV): Genom att implementera LOV inom hemtjänst och boenden för äldre kan invånarna få fler valmöjligheter och bättre service.

Barn- och utbildningsnämnden (BUN):

- Förbättra kommunens samverkan med friskolor och friförskolor: Borgerliga reformer kan skapa bättre förutsättningar för friskolor och friförskolor att växa och förbättra utbildningskvaliteten genom ökad konkurrens och mångfald.

Kultur- och fritidsnämnden (KFN):

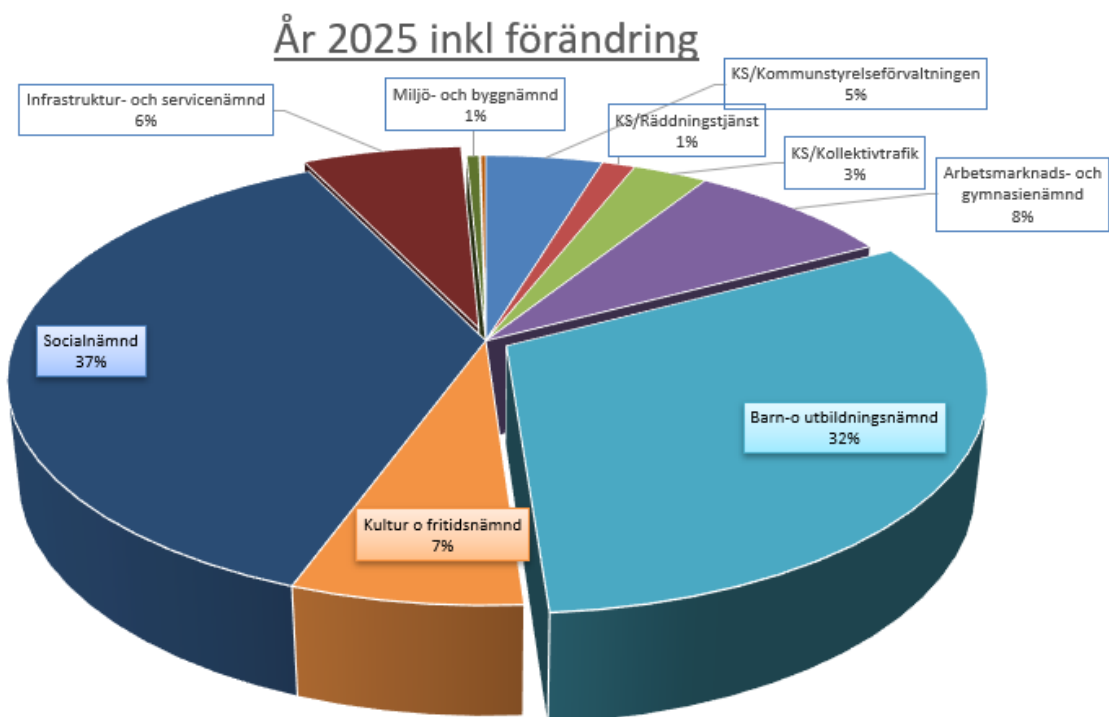
- Fortsätta med upphandlad skärgårdstrafik istället för att investera i egna turbåtar: Detta minskar kommunens kostnader och utnyttjar privata företags effektivitet och innovationskraft.

Infrastrukturnämnden (ISN):

- Se över vilka verksamheter som kan läggas ut på entreprenad: Genom att identifiera och upphandla vissa kommunala tjänster kan kostnaderna minskas och effektiviteten ökas.

Driftsbudget 2025-2027 (tkr)

Driftbudget 2025-2027 (tkr)	Inklusive egna förändringar		
	År 2025	År 2026	År 2027
KS/Kommunstyrelseförvaltningen	263 789	269 412	274 483
KS/Räddningstjänst	74 945	75 573	76 317
KS/Kollektivtrafik	168 084	172 800	178 991
Arbetsmarknads- och gymnasienämnd	465 509	470 172	475 310
Barn- o utbildningsnämnd	1 786 752	1 791 604	1 794 192
Kultur o fritidsnämnd	374 542	375 049	380 566
Socialnämnd	2 101 187	2 152 139	2 203 624
Infrastruktur- och servicenämnd	361 329	382 145	393 310
Miljö- och byggnämnd	28 121	28 195	28 216
Kommunrevisionen	3 162	3 230	3 299
Valnämnd	287	2 311	337
Överförmyndarnämnd	11 370	11 545	11 720
Summa nämnderna	5 639 076	5 734 176	5 820 364

Resultatbudget (tkr)	År 2025	År 2026	År 2027
Nettokostnad exkl avskrivningar	5 639 075	5 734 175	5 820 363
Finansförvaltningen	-197 114	-119 365	42 303
Avskrivningar	404 304	422 607	445 161
Verksamhetens nettokostnader	5 846 265	6 037 417	6 307 827
Skatteintäkter och generella statsbidrag	6 010 353	6 251 096	6 494 932
Verksamhetens resultat	164 088	213 679	187 105
Finansiella intäkter	22 000	29 000	29 000
Finansiella kostnader	-78 136	-79 889	-98 658
Årets resultat	107 952	162 790	117 447
Finansiellt mål, resultat 2 % av skatter och statsbidrag	120 207	125 022	129 899
Årets resultat i % av skatter och bidrag uppnår	1,80%	2,60%	1,81%
Kassaflödesanalys	År 2025	År 2026	År 2027
Årets resultat	107 952	162 790	117 447
Återförda avskrivningar	404 304	422 607	445 161
Återförda pensionskostnader (påverkar ej likviditet)	48 626	18 571	21 846
Kassaflöde från löpande verksamhet	560 882	603 968	584 454
Investeringar	-1 296 368	-1 389 427	-1 521 171
Försäljning mm	180 599	189 905	279 138
Årets kassaflöde, minus innebär upplåningsbehov,	-554 887	-595 554	-657 580
Långfristiga skulder IB 2024	-1 280 000		
Utgående låneskuld efter upplåning, ca	-1 834 887	-2 430 442	-3 088 021

Vi föreslår bifall till Kristdemokraternas förslag till Plan och Budget 2025-2027.

/Kristdemokraterna Luleå.